

HET GEZAG VAN DE REKENKAMER

.....
**EEN EVALUATIE EN EEN
BLIK IN DE TOEKOMST**
.....

..... **INHOUDSOPGAVE**

1. VOORWOORD	2
2. INLEIDING	3
2.1 Aanleiding	3
2.2 Doel- en vraagstelling	4
2.3 Aanpak en onderzoeksverantwoording	4
3. CONCLUSIES	6
3.1 Inleiding	6
3.2 Beantwoording hoofdvragen	6
3.3 Conclusies functioneren Rekenkamer Almere	7
3.4 Functioneren lokale rekenkamer(commissie)s in vergelijkend perspectief	9
4. AANBEVELINGEN	11
4.1 Inleiding	11
4.2 Toelichting totstandkoming aanbevelingen	11
4.3 Aanbevelingen	12
5. ADVIES REKENKAMER AAN NIEUWE GEMEENTERAAD	15
5.1 Inleiding	15
5.2 Advies	15
BIJLAGE 1 - Bronnen	16
BIJLAGE 2 - Bevindingen en aanbevelingen	17
BIJLAGE 3 - Matrix rekenkamermodellen	21
BIJLAGE 4 - Rapportage externe evaluatie Rekenkamer	(separaat bijgevoegd)

..... HOOFDSTUK 1

VOORWOORD

De Rekenkamer Almere heeft als primaire taak onderzoek te doen naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van de uitvoering van het door raad en college gevoerde beleid, en de raad hierover te adviseren.

Idealiter versterkt de Rekenkamer met haar onderzoek de positie en het functioneren van de gemeenteraad. Daarnaast beoogt de Rekenkamer een bijdrage te leveren aan het verbeteren van het presteren en functioneren van de gemeente.

Uiteraard is het ook van belang dat eens in de zoveel tijd het presteren en functioneren van de Rekenkamer zelf onder de loep wordt genomen. In de afgelopen periode hebben 20 raadsleden, collegeleden en ambtenaren hun ervaringen met onafhankelijke onderzoekers en de Almeerse Rekenkamer gedeeld. Daarnaast hebben vertegenwoordigers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de Algemene Rekenkamer, de NVRR en een ervaringsdeskundige op het gebied van rekenkamer(werk) hun inzichten met de Almeerse Rekenkamer gedeeld.

Wij danken alle gesprekspartners voor hun waardevolle reflecties en bijdragen. De Rekenkamer draagt de ervaringen en kennis die de afgelopen raadsperiode zijn opgedaan graag over aan de nieuwe leden van de gemeenteraad. Wij hopen van harte dat de gemeenteraadsleden in de periode 2018-2022 en daarna hun voordeel zullen doen met de ervaringen van hun voorgangers. Op basis van de gesprekken die de Rekenkamer met externen heeft gevoerd is bij de Rekenkamer de indruk ontstaan dat de Almeerse gemeenteraad door de feiten kan worden ingehaald als de inhoud van dit rapport niet tot vervolgactie van de raad zou leiden.

Almere, 15 maart 2018

Rekenkamer Almere:

John van der Pauw (*voorzitter*)

Ramona Aukes (*vice-voorzitter*)

Rob van de Kamp (*lid rekenkamer*)

Erik Kunst (*lid rekenkamer*)

Erwin Prins (*lid rekenkamer*)

Barbara Miggelbrink-Duvivier (*secretaris rekenkamer*)

HOOFDSTUK 2

INLEIDING

2.1 AANLEIDING

Het functioneren van de Rekenkamer Almere wordt periodiek geëvalueerd. Het presidium heeft op 14 februari 2017 de Rekenkamer verzocht om een evaluatie uit te voeren van het functioneren van de Rekenkamer in de raadsperiode 2014-2018. Daarnaast heeft het presidium verzocht om een advies uit te brengen over de toekomstige inrichting van de rekenkamer-/onderzoeksfunctie van de gemeenteraad Almere en de uitkomsten van de evaluatie hierbij te betrekken.

Een voorgenomen wetswijziging is de directe aanleiding voor het verzoek om een advies omtrent de toekomstige inrichting van de rekenkamer-/onderzoeksfunctie van de gemeenteraad Almere. De toenmalig minister van Binnenlandse Zaken kondigde in 2015 middels de [Kamerbrief](#) 'actieplan lokale rekenkamers' een wijziging van de Gemeentewet aan die erop gericht is dat raadsleden niet langer zitting kunnen hebben in rekenkamers.

In september 2015 heeft het presidium van Almere per brief in de richting van de minister van Binnenlandse Zaken het volgende aangegeven: *"De gemeenteraad Almere heeft in 2002 weloverwogen gekozen voor een rekenkamercommissie die geheel bestaat uit raadsleden. Van dat besluit heeft onze raad geen moment spijt gehad, integendeel. Het is niet zonder trots dat wij terugkijken op de producten en prestaties die onze rekenkamercommissie de afgelopen dertien jaar heeft geleverd."*

Het presidium stelt daarnaast:

"Naar onze mening past het een zelfbewuste raad om zelf over de inrichting en werking van de rekenkamer te beslissen. Ook dat past bij decentraliseren: overdragen van de keuzevrijheid om zorg te dragen voor controle en toezicht die past bij de aard en cultuur van de gemeente. Geen maatwerk en eigen verantwoordelijkheid zonder vertrouwen en ruimte voor lokale oplossingen. Dat devies, dat de rijksoverheid in deze tijden van decentralisatie tot het zijne heeft gemaakt, geldt in niet mindere mate voor het functioneren van de lokale democratie in het algemeen en de inrichting van de rekenkamer in het bijzonder."

Naar aanleiding van de brief over het actieplan lokale rekenkamers zijn schriftelijke vragen gesteld. In de beantwoording van de schriftelijke vragen stelt de minister het volgende over rekenkamers die alleen uit raadsleden bestaan: *"In 14% van de gemeenten bestaat de rekenkamerfunctie uit alleen raadsleden. Dat een rekenkamercommissie waar alleen raadsleden lid van zijn in veel gevallen niet of nauwelijks functioneert, werd al aangetoond in het hierboven¹⁾ genoemde onderzoek 'De staat van de rekenkamer'."*

1) Verwijzing naar het onderzoek ['De staat van de Rekenkamer'](#)

In de beantwoording van de schriftelijke vragen geeft de minister het volgende aan over de betrokkenheid van gemeenteraadsleden bij de rekenkamer:

“Een regulier lidmaatschap van raadsleden verdraagt zich dan ook niet met de onafhankelijkheid van de rekenkamer. Aan dat verbod houdt ik dan ook vast. Ik heb na overleg met gemeenten, de VNG en de NVRR gezocht naar een manier om raadsleden bij het werk van de rekenkamer te betrekken zonder afbreuk te doen aan haar onafhankelijkheid. Na ampele overweging meen ik dat het toestaan van een adviserend lidmaatschap van raadsleden een passende methode is om aan een zinvolle betrokkenheid van raadsleden vorm te geven. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de VNG-reactie op het actieplan lokale rekenkamers, alsmede de brieven van een aantal gemeenten die ik hierover heb ontvangen, en de standpunten van de NVRR en de vereniging van griffiers, waarin wordt

bepleit dat gemeenten de keuzevrijheid kunnen behouden om al dan niet de betrokkenheid van raadsleden te kunnen regelen. Die betrokkenheid moet, zoals hiervoor betoogd, wel begrensd zijn, in tegenstelling tot de huidige praktijk waarin raadsleden zitting hebben in rekenkamercommissies.”

Voor zover bekend is het wetsvoorstel momenteel in voorbereiding. Een mogelijke wetswijziging raakt Almere direct. Aangezien Almere deel uitmaakt van de 14% van gemeenten waarin de rekenkamerfunctie uit alleen raadsleden bestaat. Deze rapportage biedt de raad - vooruitlopend op een mogelijke wetswijziging- een analyse van het functioneren van de huidige rekenkamer(vorm) en een aantal aanbevelingen en alternatieven voor de toekomst.

2.2 DOEL- EN VRAAGSTELLING

De Rekenkamer Almere beoogt met dit evaluatie- en adviesrapport een discussie in de nieuwe gemeenteraad te faciliteren over de wensen en verwachtingen bij de rekenkamer(functie) in Almere.

De Rekenkamer komt in dit rapport tot conclusies en aanbevelingen ten aanzien van de volgende drie hoofdvragen:

1. Hoe effectief en relevant is het werk van de rekenkamer Almere geweest in periode van 2014 tot 2018?
2. Wat zijn leerpunten voor Almere op basis van landelijke ervaringen, trends en ontwikkelingen ten aanzien van rekenkamer(commis)sie(s)?
3. Welke betekenis hebben de voorgenomen wetswijziging en de uitkomst van de evaluatie voor het model van de Almeerse Rekenkamer?

2.3 AANPAK EN ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Dit rapport is tot stand gekomen op basis van drie sporen van onderzoek:

1. Een extern bureau heeft op basis van een documentanalyse en interviews een evaluatie uitgevoerd van het functioneren van de Rekenkamer Almere in de periode 2014-2018. De volgende aspecten aan het functioneren van

de Rekenkamer zijn onderzocht:

- a. Kwaliteit van het onderzoek
- b. Onafhankelijkheid
- c. Effectiviteit interne organisatie
- d. Relevantie gemeenteraad
- e. Gezag & vertrouwen
- f. Doorwerking van aanbevelingen

De Rekenkamer heeft dit evaluatieonderzoek uitbesteedt aan een externe partij omwille van de onafhankelijkheid van het onderzoek. In het kader van deze evaluatie hebben de externe onderzoekers een aantal documenten onderzocht en raadsleden, collegeleden en ambtenaren geïnterviewd. Het complete extern uitgevoerde evaluatieonderzoek over het functioneren van de Rekenkamer Almere in de periode 2014-2018 is als bijlage bij dit rapport gevoegd en biedt achtergrond bij deze rapportage.

2. De Rekenkamer Almere hechtte eraan om ook zelf het gesprek aan te gaan met een aantal raadsleden, collegeleden en ambtenaren uit Almere over het nut en de toegevoegde waarde van de Almeerse Rekenkamer. Daarom heeft de Rekenkamer Almere gesprekken gevoerd en gefaciliteerd met een aantal raadsleden, collegeleden en ambtenaren uit Almere en met drie externe deskundigen op het gebied van rekenkamer(commissie)s. Aan alle fracties is gevraagd om deel te nemen aan dat gesprek. Acht fracties zijn op dat verzoek in gegaan.
3. De Rekenkamer heeft een aantal rapporten geanalyseerd over het functioneren van rekenkamer(commissie)s in Nederland, te weten:
 - [Evaluatieonderzoek van de Rekenkamer Hilversum](#) uit 2016
 - Onderzoek door Berenschot naar budgetten en samenwerking van gemeentelijke rekenkamers en rekenkamercommissies (2015)
 - [Evaluatie](#) door Berenschot van de provinciale en gemeentelijke rekenkamers (2011)

De Rekenkamer integreert in dit rapport de uitkomsten van de drie hierboven genoemde sporen van onderzoek. De Rekenkamer consta-

teert dat de conclusies van het extern uitgevoerde evaluatieonderzoek en de conclusies die de Rekenkamer zelf heeft getrokken op basis van gevoerde gesprekken overeenkomstig zijn of elkaar aanvullen. Uitzondering daarbij is het aspect 'onafhankelijkheid'. De Rekenkamer merkt op dat in de extern uitgevoerde evaluatie wordt geconcludeerd dat 'de onafhankelijkheid van de rekenkamerleden door niemand echt wordt betwist'. Uit de gesprekken die de Rekenkamer zelf heeft gevoerd ontstaat het beeld dat de intentie tot onafhankelijkheid van de Rekenkamer als orgaan wel wordt herkend, maar dat daarmee het handelen van de Rekenkamer nog niet feitelijk onafhankelijk te noemen is. In dit rapport heeft de Rekenkamer gemeend recht te doen aan beide conclusies door te stellen dat:

- Het algemene beeld is dat de Rekenkamer streeft naar onafhankelijk optreden;
- Desondanks een aantal redenen wordt genoemd waarom een Rekenkamer bestaande uit raadsleden als ongewenst wordt ervaren. (zie hoofdstuk 3)

Dit rapport is gebaseerd op bestudering van een aantal documenten, maar is met name gestoeld op de uitkomsten van een negental interviews met in totaal 23 personen. De ervaringen die de geïnterviewden hebben gedeeld met de onafhankelijke onderzoekers en met de Rekenkamer zijn in die zin de 'bevindingen' die aan de basis liggen van de conclusies en aanbevelingen die de Rekenkamer presenteert in dit rapport. De interviewverslagen zijn niet als bijlage bij dit rapport gevoegd omdat de Rekenkamer eraan hecht dat, zoals gebruikelijk in rekenkameronderzoeken, uitspraken niet herleidbaar zijn tot geïnterviewde personen. In het rapport beschrijft de Rekenkamer daarom enkel de conclusies die zijn afgeleid uit de gesprekken en de aanbevelingen die de Rekenkamer daaraan verbindt.

HOOFDSTUK 3

CONCLUSIES

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt allereerst antwoord gegeven op de drie hoofdvragen van de Rekenkamer. Vervolgens wordt als onderbouwing bij deze beantwoording van de hoofdvragen opgetekend hoe het functioneren van de Rekenkamer Almere wordt ervaren. Deze conclusies worden puntsgevijs benoemd en zijn geclusterd in vier thema's:

- › Onderzoeksagenda
- › Kwaliteit en impact onderzoeken
- › Relatie Rekenkamer met gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie, stad en onderzoeksbureau
- › Inrichting en aanzien van de Rekenkamer

Vervolgens wordt een vergelijking gemaakt tussen de Almeerse situatie en een landelijk beeld over het functioneren van Rekenkamers.

3.2 BEANTWOORDING HOOFDVragen

De Rekenkamer beschrijft in dit rapport 21 conclusies over het functioneren en de toegevoegde waarde van de Rekenkamer Almere. Op basis van deze conclusies beantwoordt de Rekenkamer de hoofdvragen van het onderzoek als volgt:

VRAAG 1

Hoe effectief en relevant is het werk van de rekenkamer Almere geweest in periode van 2014 tot 2018?

De Rekenkamer constateert dat een aantal aspecten van het functioneren van de Rekenkamer Almere wordt gewaardeerd, maar dat er ook de nodige knelpunten worden ervaren. Bij elkaar opgeteld leiden die knelpunten voor de Rekenkamer tot het beeld dat de Rekenkamer Almere nu door raad, college en ambtelijke organisatie niet breed wordt ervaren als een gezaghebbend

instituut van de gemeenteraad Almere. Kijkend naar de resultaten van de evaluatie en de uitkomsten van de gesprekken die de Rekenkamer heeft gevoerd, concludeert de Rekenkamer dat er wel degelijk behoefte is aan een gezaghebbende rekenkamer(commissie) in Almere.

VRAAG 2

Wat zijn leerpunten voor Almere op basis van landelijke ervaringen, trends en ontwikkelingen ten aanzien van rekenkamer(commissie)s?

Aan het Almeerse model waarin raadsleden zitting hebben in de Rekenkamer, wordt over het algemeen het voordeel toegekend dat er een nabijheid is tussen gemeenteraad en rekenkamer. Op basis van de resultaten van de gesprekken kan gesteld worden dat deze nabijheid niet als vanzelfsprekend wordt ervaren in Almere. Het nadeel dat over het algemeen aan het Almeerse model wordt

toegekend is dat men kan twijfelen aan de onafhankelijkheid van de rekenkamercommissie. In Almere ziet de Rekenkamer dat laatste mechanisme optreden.

Op basis van het functioneren van lokale rekenkamer(commissie)s in vergelijkend perspectief concludeert de Rekenkamer dat Almere weliswaar redelijk uniek is als het gaat om de inrichtingen van de Rekenkamer. Maar dat de uitdagingen die voor de Rekenkamer gezien worden grotendeels niet uniek zijn te noemen.

De conclusie ten aanzien van het gebrek aan continuïteit in de Rekenkamer lijkt wel uniek voor Almere. Dit komt voort uit de snelheid waarmee de samenstelling van de Rekenkamer wisselt. De voorzitter en de vicevoorzitter worden in de regel voor twee jaar benoemd. Per onderzoek dat de Rekenkamer uitvoert wordt een aantal leden aan de Rekenkamer toegevoegd, voor de duur van het onderzoek. Door deze discontinuïteit in de bemensing van de Rekenkamer kunnen de leden van de Rekenkamer niet of nauwelijks leren op basis van de opgedane ervaring.

VRAAG 3

Welke betekenis hebben de voorgenomen wetswijziging en de uitkomst van de evaluatie voor het model van de Almeerse Rekenkamer?

Almere heeft een Rekenkamer die enkel bestaat uit raadsleden. Dit is een model dat maar weinig Nederlandse gemeenten kennen. De Rekenkamer constateert dat het huidige model van de Almeerse Rekenkamer wettelijk gezien niet langer mogelijk is op het moment dat de voorgenomen wetswijziging van kracht zou worden. Vanuit dat oogpunt bezien concludeert de Rekenkamer dat de huidige inrichting van de Almeerse Rekenkamer niet toekomstbestendig is. Daarnaast blijken raadsleden, collegeleden en ambtenaren negatieve effecten te ervaren van een rekenkamer die volledig bestaat uit raadsleden. De Rekenkamer concludeert dan ook dat het huidige model voor de Almeerse Rekenkamer door zowel landelijke ontwikkelingen als ervaringen 'van binnenuit' onder druk staat.

In de volgende paragraaf leest u de conclusies waarop de beantwoording van de drie hoofdvragen is gebaseerd.

3.3 CONCLUSIES FUNCTIONEREN REKENKAMER ALMERE

THEMA 1: ONDERZOEKSAGENDA

- 1 De wijze waarop het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer tot stand komt is onvoldoende transparant.
- 2 Eén keer in de vier jaar het onderzoeksprogramma bepalen wordt als te weinig frequent ervaren.
- 3 De decentralisaties in het sociaal domein maken het belang van de Rekenkamer des te groter. Voor dit domein heeft de Rekenkamer relatief weinig aandacht gehad.
- 4 Een aantal voor de hand liggende onderwerpen is in de afgelopen periode niet

onderzocht. Als voorbeelden worden genoemd het functioneren van wijkteams, de wijze waarop de gemeente omgaat met cocreatie en privacybescherming.

- 5 Door de keuze van de onderwerpen en de wijze waarop de bevindingen worden vertaald in conclusies en vervolgens aanbevelingen, wordt het lerend vermogen van de raad en ook de interne organisatie niet optimaal geprikkeld.

THEMA 2: KWALITEIT EN IMPACT ONDERZOEKEN

- 6 Over het algemeen is men positief over de kwaliteit van de bevindingen.

- 7 De vertaling van bevindingen naar aanbevelingen kan beter.
- 8 De kwaliteit van onderzoeksbureaus kan (te) sterk bepalend zijn voor de kwaliteit van rekenkamerrapporten. De Rekenkamer kan soms onvoldoende tegenwicht bieden.
- 9 Tijdens de onderzoeksperiode worden (door gebrek aan onderzoekservaring) niet altijd alle mogelijkheden die de Rekenkamer heeft goed ingezet.
- 10 Er zijn onderzoeken geweest waarbij gedoe was over het proces, daarmee verliezen onderzoeken waarde.
- 11 Regelmatig maken het college en de gemeenteraad onvoldoende concreet hoe zij tegen de conclusies en aanbevelingen in rekenkamerrapporten aankijken en welk vervolg zij aan rapporten willen geven.
- 12 Regelmatig blijken aanbevelingen van de Rekenkamer na enige tijd uitgevoerd, maar het is niet altijd duidelijk of acties dankzij of ondanks het rekenkamerrapport zijn gedaan.
- 13 Rekenkamerrapporten kunnen ontwikkelingen versnellen.
- 14 Rekenkamerrapporten kunnen de ambtelijke organisatie helpen om zaken voor elkaar te krijgen.

THEMA 3: RELATIE REKENKAMER MET GEMEENTERAAD, COLLEGE, AMBTELIJKE ORGANISATIE, STAD EN ONDERZOEKSBUREAU

- 15 De zichtbaarheid van de Rekenkamer voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie en de onderlinge interactie wordt als onvoldoende ervaren.
- 16 De wijze waarop het onderzoeksbureau optreedt is mede bepalend voor de relatie tussen de Rekenkamer en het college en de ambtelijke organisatie.

- 17 Er is weinig interactie tussen de Rekenkamer en de stad.

THEMA 4: INRICHTING EN AANZIEN REKENKAMER

- 18 Het onderscheid en de onderscheidendheid tussen de activiteiten van de Rekenkamer en overige onderzoeksfuncties van de gemeenteraad is niet altijd duidelijk.
- 19 Het algemene beeld is dat de Rekenkamer streeft naar onafhankelijkheid.
- 20 Desondanks wordt door raadsleden, collegeleden en ambtenaren een aantal redenen genoemd waarom een Rekenkamer bestaande uit raadsleden als ongewenst wordt ervaren:
 - a. De Rekenkamer oordeelt soms ook over de gemeenteraad. Dan ontstaat de situatie waarin de slager zijn eigen vlees keurt.
 - b. Je kunt de politiek niet 'uitschakelen' bij onderwerpkeuze.
 - c. De benoeming van leden kent een politieke component.
 - d. Op deze manier kan niet optimaal geselecteerd worden op onderzoekscompetenties van Rekenkamerleden.
 - e. Raadsleden herkennen in rapporten de woordkeus van bepaalde rekenkamerleden. Dit kan van invloed zijn op de geloofwaardigheid die aan rekenkamerrapporten wordt toegekend.
 - f. De frequentie waarmee de Rekenkamer rapporten oplevert is mede afhankelijk van de tijd die raadsleden kunnen vrijmaken voor het rekenkamerwerk.
- 21 De huidige inrichting van de Rekenkamer zorgt voor een gebrek aan continuïteit. Door de snel opeenvolgende wisselingen leert de Rekenkamer niet van zichzelf en ontstaat onvoldoende historisch besef.

Alvorens over te gaan tot de aanbevelingen op basis van de conclusies, wordt in de volgende paragraaf de Almeerse situatie vergeleken met landelijke ervaringen, trends en ontwikkelingen.

3.4 FUNCTIONEREN LOKALE REKENKAMER(COMMISSIE)S IN VERGELIJKEND PERSPECTIEF

Op basis van verschillende typen onderzoek ontstaat een beeld van het functioneren van regionale en lokale rekenkamer(commissie)s in Nederland. Allereerst gaat het daarbij om evaluatieonderzoeken van rekenkamers zelf. Een voorbeeld hiervan is het evaluatieonderzoek van de [Rekenkamer Hilversum](#) uit 2016.

Daarnaast zijn er onderzoeken die uitspraken doen over het functioneren van lokale rekenkamer(commissie)s in Nederland. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft de volgende onderzoeken laten uitvoeren naar het functioneren van lokale rekenkamer(commissie)s:

1. [Onderzoek](#) door Berenschot naar budgetten en samenwerking van gemeentelijke rekenkamers en rekenkamercommissies (2015)
2. [Evaluatie](#) door Berenschot van de provinciale en gemeentelijke rekenkamers (2011)

Het onderzoek uit 2015 gaat met name in op twee aspecten die door Almeerse gesprekspartners niet nadrukkelijk worden benoemd: budget van de rekenkamer en samenwerking met andere rekenkamers. De evaluatie uit 2011 betreft een bredere evaluatie van het functioneren van provinciale en gemeentelijke rekenkamers. Deze evaluatie gaat in op de volgende vragen:

- › Hoe zijn de gemeentelijke en provinciale rekenkamer(commissie)s gepositioneerd en samengesteld?
- › Hoe wordt aan de verschillende randvoorwaarden [voor onafhankelijkheid] voldaan?
- › Wat zijn de activiteiten van de rekenkamer(commissie)s?
- › Is er sprake van overlap tussen onderzoeken van de rekenkamer die verband houden met rechtmatigheid en het onderzoek dat door de accountant wordt gedaan?
- › Voldoen de rekenkameronderzoeken aan de kwaliteitseisen van zorgvuldigheid, objectiviteit, onderbouwing, consistentie, bruikbaarheid, onafhankelijkheid, doelmatigheid en controleerbaarheid?

- › Wat is de impact van het onderzoek (worden de aanbevelingen opgevolgd)?

De Rekenkamer ziet een duidelijke parallel tussen de conclusies van de evaluatie in opdracht van het ministerie in 2011 en de ervaringen met de Almeerse Rekenkamer die in dit rapport zijn beschreven. Onderstaande passage uit de evaluatie in opdracht van het ministerie illustreren de gelijkenissen:

“Hoewel de kwaliteit van de onderzoeken van de rekenkamer(commissie)s doorgaans niet ter discussie staat, is er – paradoxaal genoeg – veel en soms forse kritiek op afzonderlijke rekenkamerproducten. In onze analyse liggen daaraan drie hoofdredenen ten grondslag. In de eerste plaats de onderwerpkeuze. Deze komt zorgvuldig tot stand na consultatie van veel partijen. Hoewel rekenkamer(commissie)s van oordeel zijn dat de raden/ps nauw betrokken worden bij de selectie, ervaren raads- en statenleden dat anders. Zij worden weliswaar gevraagd om input maar zien daarvan in hun beleving weinig terug...

In de tweede plaats het onderzoeksproces. Door de grote zorgvuldigheid van het onderzoeksproces duren de onderzoeken vaak lang. Soms meer dan een jaar. Daarmee is het lastig om de rapporten goed te timen. Bovendien hebben veel rekenkamer(commissie)s een schriftelijke fase van bestuurlijk hoor en wederhoor in de procesgang. Dit bemoeilijkt in de ogen van veel raads- en statenleden het politieke debat over de conclusies en de aanbevelingen. Alles is immers al gezegd. De rapporten verworden daarmee tot ‘hamerstukken’...

In de derde plaats de rapportage. Zoals gezegd staat de kwaliteit buiten kijf. Toch worden de aanbevelingen vaak als ‘open deuren’ of ‘makkelijk’ ervaren. Daarbij tekenen we aan dat het formuleren van aanbevelingen ook geen eenvoudige opgave is. Sommige rekenkamer(commissie)s formuleren bewust een klein aantal algemene aanbevelingen en krijgen dan voor de voeten geworpen dat ze niet

concreet genoeg en/of onvoldoende richtinggevend zijn. Anderen zoeken het in de details en worden dan verweten dat ze te uitvoerig zijn waardoor het overzicht verdwijnt of het geheel teveel is dichtgetimmerd.”

De uitdagingen die in Almere worden gezien voor het opstellen van de onderzoeksagenda van de Rekenkamer en de kwaliteit en impact van de onderzoeken blijken niet op zichzelf te staan. Dezelfde uitdagingen worden gezien voor veel andere lokale rekenkamers, zo blijkt uit het onderzoek van Berenschot.

In de evaluatie van de Rekenkamer van Hilversum wordt gesteld: “Uit de evaluatie blijkt dat er belangrijke stappen zijn gezet in de interactie tussen rekenkamer en raad, college en organisa-

tie. Toch wordt door alle actoren aangegeven dat er in een onderzoeksproces meer afstemming kan plaatsvinden over het onderzoek en de resultaten hiervan. Het gaat dan niet om formele afstemming op papier, maar om momenten waarop de actoren met elkaar om tafel kunnen om het gesprek aan te gaan. Dit zal de acceptatie van de onderzoeksresultaten en daarmee de doorwerking van de aanbevelingen nog verder vergroten.”

Deze conclusie ligt in de lijn van de conclusies over de wens tot meer interactie tussen de Rekenkamer Almere en de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie.

In hoofdstuk 4 verbindt de Rekenkamer aanbevelingen aan de 21 conclusies die in dit hoofdstuk zijn gepresenteerd.

HOOFDSTUK 4

AANBEVELINGEN

4.1 INLEIDING

In het vorige hoofdstuk zijn de conclusies beschreven over de wijze waarop het functioneren en de toegevoegde waarde van de Rekenkamer Almere worden ervaren.

In dit hoofdstuk worden de aanbevelingen beschreven die de Rekenkamer Almere aan de conclusies verbindt. Evenals de conclusies worden ook de aanbevelingen puntsgewijs benoemd en geclusterd in vier thema's:

1. Onderzoeksagenda
2. Kwaliteit en impact onderzoeken

3. Relatie Rekenkamer met gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie, stad en onderzoeksbureau
4. Inrichting en aanzien van de Rekenkamer

Alvorens over te gaan tot de aanbevelingen, geeft de Rekenkamer in 4.2 een toelichting op de totstandkoming van de aanbevelingen.

Een schematische weergave van de conclusies en aanbevelingen in deze rapportage is als bijlage toegevoegd.

4.2 TOELICHTING TOTSTANDKOMING AANBEVELINGEN

De Rekenkamer concludeert dat er de nodige knelpunten worden ervaren bij het functioneren van de Rekenkamer en die afbreuk doen aan het gezag van de rapporten van de Rekenkamer.

De gemeenteraad Almere kan grofweg aan twee knoppen draaien om te sturen op het functioneren en de toegevoegde waarde van de Rekenkamer:

- Werkwijzen
- Het model van de Rekenkamer

In de verordening op de samenstelling, taak en werkwijze van de Rekenkamer Almere staat de werkwijze van de Rekenkamer beschreven. Door aanpassing van deze verordening kan de gemeenteraad sturen op de uitvoeringspraktijk van de Rekenkamer binnen het bestaande rekenkamermodel. Daarnaast kan de Rekenkamer zelf de

verordening op basis van ervaringen in de praktijk vertalen in een praktische leidraad voor de werkprocessen.

De gemeenteraad kan ook het meer fundamentele besluit nemen om in Almere een ander rekenkamermodel in te stellen. Uit de evaluatie die Berenschot in 2011 heeft uitgevoerd maakt de Rekenkamer Almere op dat hét ideale model rekenkamer(commissie) niet bestaat.

In het rapport stelt Berenschot:

“De veronderstelling bij de aanvang van de evaluatie was dat de organisatievorm een belangrijke verklarende factor zou kunnen zijn voor de effectiviteit van rekenkamer(commissie)s. We hebben deze veronderstelling uitgebreid getoetst en vastgesteld dat de vorm niet samenhangt met de effectiviteit. Een

wetswijziging gericht op het voorschrijven van een specifieke vorm is vanuit het perspectief van doeltreffendheid niet aan de orde.”

In het rapport schetst Berenschot dat wat in de ene gemeente als sterk argument voor een bepaald model wordt gezien, in een andere gemeente juist weer als een argument tegen een bepaalde vorm wordt gezien. Het externe model wordt volgens Berenschot soms geroemd om de afstandelijkheid en dan weer als te onafhankelijk ervaren. Het model waarbij rekenkamercommissies (deels) bestaan uit raadsleden wordt soms als betrokken en goed ingevoerd ervaren, maar soms ook als te afhankelijk en politiek.

Een ideaalmodel is er dus niet, alle rekenkamermodellen hebben hun eigen voor- en nadelen. De Rekenkamer Almere concludeert dat het huidige model dat Almere heeft gekozen echter niet de voordelen oplevert die aan het model worden toegekend. Terwijl de nadelen die je bij het Almeerse model mag verwachten ook worden ervaren.

Om die reden doet de Rekenkamer in 4.3 aanbevelingen ten aanzien van de werkwijzen van de Rekenkamer en het model.

4.3 AANBEVELINGEN

THEMA 1: ONDERZOEKSAGENDA

- A** Ga als Rekenkamer tenminste één keer per jaar bij de fracties en het presidium langs om te peilen welke onderwerpen leven. En geef hierbij duidelijk aan hoe de Rekenkamer tot een shortlist komt. *(Relatie met conclusies 1 en 2)*
- B** Houd bij het selecteren van onderwerpen rekening met: *(Relatie met conclusies 3,4 en 5)*
 - > Mix tussen korte termijn/actualiteit en lange termijn
 - > Spreiding over verschillende domeinen
 - > Het belang en nut van onderzoeken naar beleidseffecten

THEMA 2: KWALITEIT EN IMPACT ONDERZOEKEN

- C** Heb aandacht voor de kwaliteit van de aanbevelingen. Die mogen niet voor meerdere uitleg vatbaar zijn en moeten concrete handreikingen bieden. *(Relatie met conclusie 7)*

- D** Geef de secretaris van de Rekenkamer een grotere rol bij het bewaken van het kwaliteitniveau van rapporten opgesteld door onderzoeksbureaus. *(Relatie met conclusie 8 en 9)*
- E** Stel als raad een functieprofiel en kwaliteitscriteria op voor rekenkamerleden. En ga hierbij in op: *(Relatie met conclusie 9)*
 - a. Onderzoekskwaliteit;
 - b. Begrip van het speelveld;
 - c. Bestuurlijke sensitiviteit;
 - d. Het interpreteren en duiden van informatie;
 - e. Onafhankelijkheid;
 - f. Opdrachtgeverschap richting bureaus.
- F** Laat de gemeenteraad standaard een besluit nemen over de uitkomsten van het rekenkamerrapport, waarin het college wordt opgeroepen om binnen een bepaalde termijn terug te koppelen aan de gemeenteraad. *(Relatie met conclusie 11)*
- G** Laat de griffie de opvolging van rekenkamer-rapporten monitoren. Bijvoorbeeld door standaard na twee jaar na te gaan wat de stand van zaken is. *(Relatie met conclusie 12)*

THEMA 3: RELATIE REKENKAMER MET GEMEENTERAAD, COLLEGE, AMBTELIJKE ORGANISATIE, STAD EN ONDERZOEKSBUREAU

- H** Betrek de raad ook tijdens de uitvoering van een onderzoek, bijvoorbeeld door een raadsinformatiebrief, consultatie of het terugleggen van de onderzoeksopzet aan (een deel van) de raad om te toetsen of de vraagstelling aansluit bij de verwachtingen van de raad. *(Relatie met conclusie 15)*
- I** Maak procesafspraken met de gemeenteraad over de rolverdeling tussen de raad en Rekenkamer. *(Relatie met conclusie 15)*
- J** Neem de onderwerpen op de shortlist of het onderwerp van keuze door met het college en de ambtelijke organisatie. Niet ter goedkeuring, wel ter afstemming en om de achtergrond van de keuze duidelijk te maken. *(Relatie met conclusie 15)*
- K** Zet de ondersteuner vanuit de griffie in om de rol van oliemannetje tussen Rekenkamer en college, ambtelijke organisatie en het onderzoeksbureau te vervullen. *(Relatie met conclusie 16)*
- L** Onderzoek of er een adviesraad of klankbordfunctie vanuit de stad opgericht kan worden. *(Relatie met conclusie 17)*

THEMA 4: INRICHTING EN AANZIEN REKENKAMER

- M** Ontwikkel allereerst een visie op de totale onderzoeksfunctie van de gemeenteraad en de wijze waarop de Rekenkamer daar onderdeel van uitmaakt. *(Relatie met conclusie 18)*

Toelichting: Dit rapport bevat een evaluatie en een advies specifiek ten aanzien van het instrument 'Rekenkamer'. Tijdens de gesprekken is gebleken dat niet altijd

duidelijk is wat de toegevoegde waarde en het onderscheidende karakter van de Rekenkamer is ten opzichte van andere onderzoeksfuncties van de gemeenteraad. Als voorbeeld hierbij werd genoemd: hoe verhouden de raadsonderzoeken naar jeugdhulp en afval in 2017 zich tot het werk van de Rekenkamer? De Rekenkamer daagt de nieuwe gemeenteraad uit om een visie te ontwikkelen op de wijze waarop (eigen) onderzoek en informatie optimaal bijdragen aan het in positie brengen van de gemeenteraad. Momenteel is de onderzoeksfunctie van de gemeenteraad binnen verschillende structuren georganiseerd. Daarbij denkt de Rekenkamer in ieder geval aan: de Rekenkamer, raadsonderzoeken, volggroepen, de Duisenbergmethode, Publiek Verantwoorden, het gebruik van infographics/factsheets, de inzet van de accountant en eigen onderzoeken uitgevoerd door raadsfracties. De Rekenkamer geeft in overweging mee tot nieuwe structuren te komen om de onderzoeksfunctie van de gemeenteraad in te richten om zo te komen tot meer afstemming en sturing op onderzoek en informatie voor en door de gemeenteraad.

- N** Herbevestig of heroverweeg vervolgens vanuit de visie op de onderzoeksfunctie van de gemeenteraad de inrichting van de Almeerse Rekenkamer en neem daarbij mee welk belang de raad hecht aan onafhankelijkheid en nabijheid van de Rekenkamer. *(Relatie met conclusies 19 en 20)*

Toelichting: In bijlage 3 is als achtergrond bij deze aanbeveling een figuur opgenomen waarin de belangrijkste modellen voor de inrichting van de rekenkamer(functie) worden beschreven, met een duiding van de mate waarin de gemeenteraad kan sturen op aspecten die voor Almere belangrijk zijn gebleken. De Rekenkamer brengt op deze wijze de verschillende keuzemogelijkheden voor de inrichting van de Rekenkamer in beeld. Gelet op de conclusies van dit onderzoek adviseert de Rekenkamer de

nieuwe gemeenteraad om af te stappen van het model waarbij de Rekenkamer enkel uit raadsleden bestaat. Gelet op de ervaringen die in dit rapport staan beschreven, adviseert de Rekenkamer de nieuwe gemeenteraad te kiezen voor een gemengde rekenkamercommissie. Als opstap richting een volledig externe Rekenkamer op het moment dat dit wettelijk verplicht wordt.

De Rekenkamer beschouwt deze stap als een goed alternatief voor de komende jaren om ervaring op te doen met een deels externe bemensing van de Rekenkamer en tegelijkertijd via raadsleden de nabijheid ten opzichte van de gemeenteraad te behouden. Dit rekenkamermodel maakt vervolgens de stap naar een compleet extern ingerichte Rekenkamer overzichtelijker op het moment dat de wet dit voorschrijft.

- O** Laat de ondersteuner vanuit de griffie procesbeschrijvingen voor de Rekenkamer maken waarin bijvoorbeeld de volgende aspecten staan beschreven: wijze waarop een onderzoek door de Rekenkamer wordt aangekondigd bij raad, college en organisatie, de optie om de betreffende dienst de actuele stand van zaken ten aanzien van het te onderzoeken aspect te laten presenteren, de wijze waarop informatieverzoeken door de Rekenkamer worden gedaan en de wijze waarop ambtelijk en bestuurlijk wederhoor worden georganiseerd. *(Relatie met conclusie 20)*
- P** Organiseer een jaarlijks evaluatiemoment tussen Rekenkamer en presidium over het functioneren van de Rekenkamer. *(Relatie met conclusie 20)*

HOOFDSTUK 5

ADVIES REKENKAMER AAN NIEUWE GEMEENTERAAD

5.1 INLEIDING

De Rekenkamer Almere beoogt met dit evaluatie- en adviesrapport een discussie in de nieuwe gemeenteraad te faciliteren over de wensen en verwachtingen bij de rekenkamer(functie) in

Almere. De Rekenkamer constateert de rekenkamer(functie) in Almere gewaardeerd wordt en dat de Rekenkamer kan winnen aan effectiviteit, toegevoegde waarde en daarmee ook aan gezag.

5.2 ADVIES

De Rekenkamer adviseert de gemeenteraad van Almere:

1

Versterk de effectiviteit, toegevoegde waarde en daarmee ook het gezag van de rekenkamer(functie) door de aanbevelingen van hoofdstuk 4 over te nemen.

2

Richt een gemengde rekenkamercommissie in die past binnen de visie op de totale onderzoeksfunctie van de gemeenteraad.

3

Verwerk eventuele wijzigingen in de werkwijze en/of het model van de Rekenkamer in de verordening op de samenstelling, taak en werkwijze van de Rekenkamer Almere, met bijbehorende toelichting.

..... BIJLAGE 1 - BRONNEN

Raadsleden en fractieassistenten gemeente Almere

- › Mevr. Van Bommel (raadslid)
- › Mevr. Bosch-Nijeboer (raadslid)
- › Dhr. Ellian (fractieassistent)
- › Dhr. Everhard (raadslid)
- › Dhr. Jansen (raadslid)
- › Dhr. De Kat (raadslid)
- › Dhr. Kunst (raadslid/rekenkamerlid)
- › Dhr. De Leeuw (raadslid)
- › Dhr. Lems (raadslid)
- › Dhr. Van der Pauw (raadslid/voorzitter Rekenkamer)

College van burgemeester en wethouders gemeente Almere

- › Mevr. De Jonge (wethouder)
- › Dhr. Peeters (wethouder)
- › Dhr. Pol (wethouder)
- › Dhr. Weerwind (burgemeester)

Ambtelijke organisatie gemeente Almere

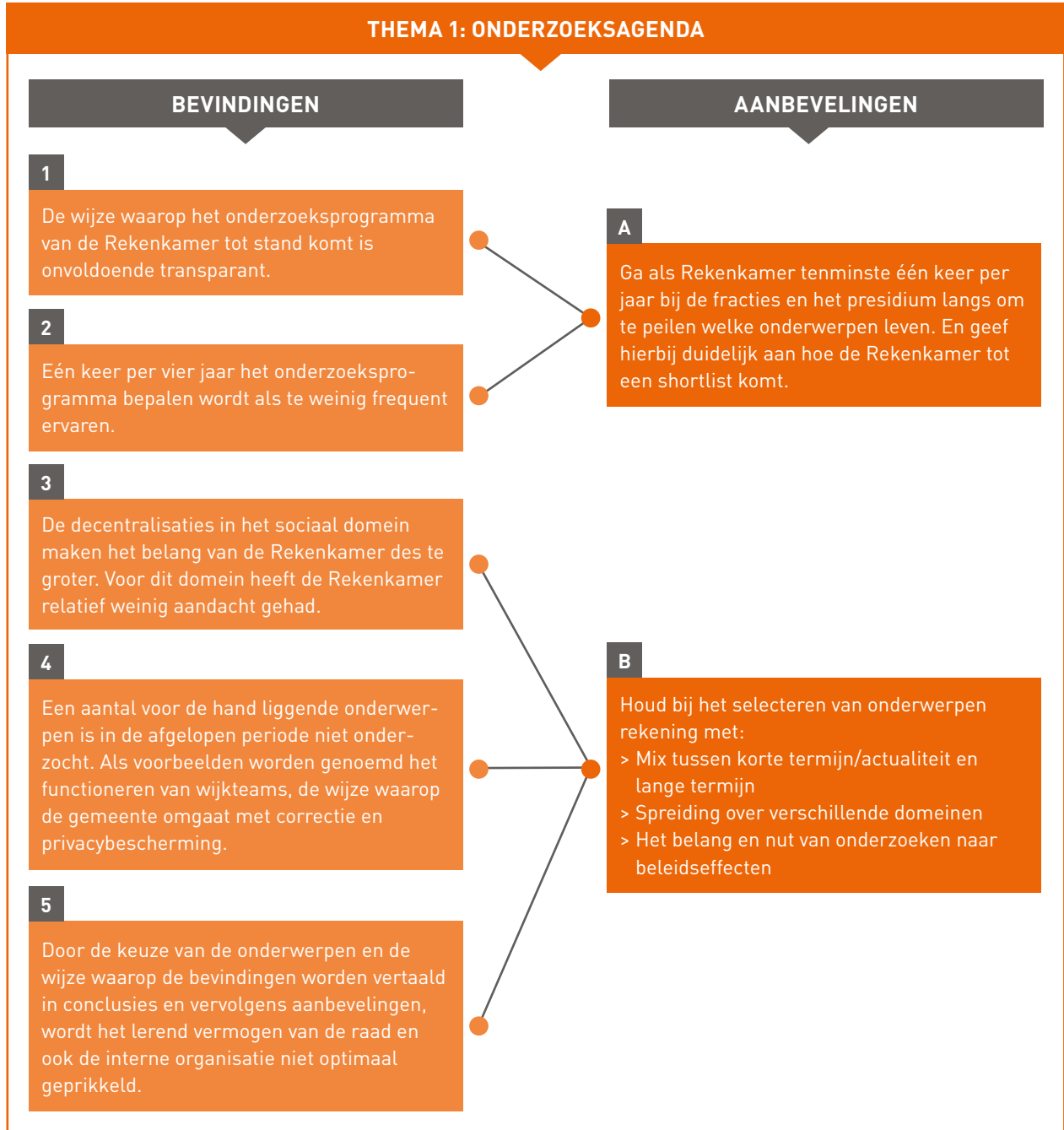
- › Ambtenaar betrokken bij bestuurs- en beleidsprocessen
- › Ambtenaren (twee) betrokken bij kanteling Wmo
- › Ambtenaar betrokken bij Investeringsprogramma Flevoland Almere
- › Ambtenaar betrokken bij subsidieverwerving Almere
- › Concerncontroller
- › Secretaris rekenkamer

Extern

- › Mevr. Giskes (Algemene Rekenkamer en NVRR)
- › Dhr. Gutteling (ministerie Binnenlandse Zaken)
- › Dhr. Hagelstein (voorzitter rekenkamercommissie Lingewaal)

..... BIJLAGE 2 - BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN

THEMA 2: KWALITEIT EN IMPACT ONDERZOEKEN

BEVINDINGEN

6

Over het algemeen is men positief over de kwaliteit van de bevindingen.

7

De vertaling van bevindingen naar aanbevelingen kan beter.

8

De kwaliteit van onderzoeksbureaus kan (te) sterk bepalend zijn voor de kwaliteit van rekenkamerrapporten. De Rekenkamer kan soms onvoldoende tegenwicht bieden.

9

Tijdens de onderzoeksperiode worden (door gebrek aan onderzoekservaring) niet altijd alle mogelijkheden die de Rekenkamer heeft goed ingezet.

10

Er zijn onderzoeken geweest waarbij gedoe was over het proces, daarmee verliezen onderzoeken waarde.

11

Regelmatig maken het college en de gemeenteraad onvoldoende concreet hoe zij tegen de conclusies en aanbevelingen in rekenkamerrapporten aankijken en welk vervolg zij aan rapporten willen geven.

12

Regelmatig blijken aanbevelingen van de Rekenkamer na enige tijd uitgevoerd, maar het is niet altijd duidelijk of acties dankzij of ondanks het rekenkamerrapport zijn gedaan.

13

Rekenkamerrapporten kunnen ontwikkelingen versnellen.

14

Rekenkamerrapporten kunnen de ambtelijke organisatie helpen om zaken voor elkaar te krijgen.

AANBEVELINGEN

C

Heb aandacht voor de kwaliteit van de aanbevelingen. Die mogen niet voor meerdere uitleg vatbaar zijn en moeten concrete handreikingen bieden.

D

Geef de secretaris van de Rekenkamer een grotere rol bij het bewaken van het kwaliteit-sniveau van rapporten opgesteld door onderzoeksbureaus.

E

Stel als Rekenkamer een functieprofiel en kwaliteitscriteria op voor rekenkamerleden. En ga hierbij in op: onderzoekskwaliteit, begrip van het speelveld, bestuurlijke sensitiviteit, het interpreteren en duiden van informatie, onafhankelijkheid.

F

Laat de gemeenteraad standaard een besluit nemen over de uitkomsten van het rekenkamerrapport, waarin het college wordt opgeroepen om binnen een bepaalde termijn terug te koppelen aan de gemeenteraad.

G

Laat de griffie de opvolging van rekenkamerrapporten monitoren. Bijvoorbeeld door standaard na twee jaar na te gaan wat de stand van zaken is.

THEMA 3: RELATIE RK - RAAD, COLLEGE, ORGANISATIE EN STAD

BEVINDINGEN

15

De zichtbaarheid van de Rekenkamer voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie en de onderlinge interactie wordt als onvoldoende ervaren.

16

De wijze waarop het onderzoeksbureau optreedt is mede bepalend voor de relatie tussen de Rekenkamer en het college en de ambtelijke organisatie.

17

Er is weinig interactie tussen de Rekenkamer en de stad.

AANBEVELINGEN

H

Betrek de raad ook tijdens de uitvoering van een onderzoek, bijvoorbeeld door een raadsinformatiebrief, consultatie of het terugleggen van de onderzoeksopzet aan (een deel van) de raad om te toetsen of de vraagstelling aansluit bij de verwachtingen van de raad.

I

Procesafspraken met de gemeenteraad over de rolverdeling tussen raad en rekenkamer.

J

Neem de onderwerpen op de shortlist of het onderwerp van keuze door met het college en de ambtelijke organisatie. Niet ter goedkeuring, wel ter afstemming en om de achtergrond van de keuze duidelijk te maken.

K

Zet de ondersteuner vanuit de griffie in om de rol van oliemannetje tussen rekenkamer en college, ambtelijke organisatie en het onderzoeksbureau te vervullen.

L

Onderzoek of er een adviesraad of klankbordfunctie vanuit de stad opgericht kan worden.

THEMA 4: INRICHTING EN AANZIEN REKENKAMER

BEVINDINGEN

18

Het onderscheid en de onderscheidenheid tussen de activiteiten van de Rekenkamer en overige onderzoeksfuncties van de gemeenteraad is niet altijd duidelijk.

19

Het algemene beeld is dat de Rekenkamer streeft naar onafhankelijk optreden.

20

Desondanks wordt door raadsleden, collegeleden en ambtenaren een aantal redenen genoemd waarom een Rekenkamer bestaande uit

raadsleden als ongewenst wordt ervaren:

- > De Rekenkamer oordeelt soms ook over de gemeenteraad. Dan ontstaat de situatie waarin de slager zijn eigen vlees keurt.
- > Je kunt de politiek niet 'uitschakelen' bij onderwerpkeuze.
- > De benoeming van leden kent een politieke component.
- > Op deze manier kan niet optimaal geselecteerd worden op onderzoekskompetenties van Rekenkamerleden.
- > Raadsleden herkennen in rapporten de woordkeus van bepaalde rekenkamerleden. Dit kan van invloed zijn op de geloofwaardigheid die aan rekenkamerrapporten wordt toegekend.
- > De frequentie waarmee de Rekenkamer rapporten oplevert is mede afhankelijk van de tijd die raadsleden kunnen vrijmaken voor het rekenkamerwerk.

21

De huidige inrichting van de Rekenkamer zorgt voor een gebrek aan continuïteit. Door de snel opeenvolgende wisselingen leert de Rekenkamer niet van zichzelf en ontstaat onvoldoende historisch besef.

AANBEVELINGEN

M

Ontwikkel allereerst een visie op de totale onderzoeksfunctie van de gemeenteraad en de wijze waarop de Rekenkamer daar onderdeel van uitmaakt.

N

Herbevestig of heroverweeg vervolgens vanuit de visie op de onderzoeksfunctie van de gemeenteraad de inrichting van de Almeerse Rekenkamer en neem daarbij mee welk belang de raad hecht aan onafhankelijkheid en nabijheid van de Rekenkamer.

O

Laat de ondersteuner vanuit de griffie procesbeschrijvingen voor de Rekenkamer maken waarin bijvoorbeeld de volgende aspecten staan beschreven: wijze waarop een onderzoek door de Rekenkamer wordt aangekondigd bij raad, college en organisatie, de optie om de betreffende dienst de actuele stand van zaken ten aanzien van het te onderzoeken aspect te laten presenteren, de wijze waarop informatieverzoeken door de Rekenkamer worden gedaan en de wijze waarop ambtelijk en bestuurlijk wederhoor worden georganiseerd.

P

Organiseer een jaarlijks evaluatiemoment tussen Rekenkamer en presidium over het functioneren van de Rekenkamer.

..... **BIJLAGE 3 - MATRIX REKENKAMERMODELLEN**

	Directeursmodel <i>Rekenkamer bestaat uit één directeur (verankering in gemeentewet)</i>	Collegiaal model <i>Rekenkamer bestaat uit aantal externe leden (verankering in gemeentewet)</i>	Gemengde rekenkamercommissie <i>bestaat uit externen en raadsleden</i>	Interne rekenkamercommissie <i>bestaat volledig uit raadsleden</i>
Onderzoekskwaliteit- en ervaring	De gemeenteraad kan hier bij de aanstelling sterk op sturen omdat selectie op basis van competenties mogelijk is.	De gemeenteraad kan hier sterk op sturen omdat selectie op basis van competenties mogelijk is.	De verdeling tussen externe en interne leden bepaalt in hoeverre dit model neigt naar de kenmerken van een directeurs- of collegiale model, of een rekenkamer-commissie met enkel interne leden.	De gemeenteraad kan hier beperkt op sturen omdat selectie op basis van competenties beperkt mogelijk is. Afhankelijk van aanwezige onderzoekskwaliteit- en ervaring in de gemeenteraad.
Onafhankelijkheid	Benoeming van onafhankelijke leden is wettelijk gewaarborgd.	Benoeming van onafhankelijke leden is wettelijk gewaarborgd.		Is niet wettelijk gewaarborgd.
Productie	Het directeursmodel wordt als efficiënt gezien, waardoor de productie van dit model Rekenkamer relatief hoog is.	Het collegiale model wordt als minder efficiënt gezien dan het directeursmodel vanwege de onderlinge afstemming die nodig is in het collegiale model. De gemeenteraad kan met de leden van de rekenkamer wel afspraken maken over productie.		De tijd die raadsleden beschikbaar hebben voor de Rekenkamer bepaalt mede de productie van de Rekenkamer.
Continuïteit	In dit model is de continuïteit gewaarborgd. De directeur wordt voor een periode van zes jaar benoemd.	In dit model is de continuïteit gewaarborgd. De leden worden voor een periode van zes jaar benoemd.		De benoemingstermijn kan maximaal vier jaar (raadsperiode) zijn, maar ook korter. Daarmee is de continuïteit niet gewaarborgd.
Relatie met gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie	Het model is sterk persoons-gebonden. De relatie tussen de rekenkamer en de gemeenteraad is afhankelijk van de 'klik' met de directeur. Daarnaast is een aandachtspunt dat de rekenkamer en gemeenteraad vanwege grote afstand niet van elkaar 'loszingen'. Dit risico wordt beperkt wanneer een adviescommissie van raadsleden 'tussen de gemeenteraad en de Rekenkamer wordt geplaatst'. Waarbij de adviescommissie de Rekenkamer adviseert over hoe onderzoeken procesmatig het beste kunnen landen in de raad. Daarnaast kan de directeur van de Rekenkamer een jaarlijks gesprek met fracties organiseren om te spreken over onderzoeksonderwerpen en het functioneren van de Rekenkamer.	Een aandachtspunt is dat de rekenkamer en gemeenteraad vanwege grote afstand niet van elkaar 'loszingen'. Dit risico wordt beperkt wanneer een adviescommissie van raadsleden 'tussen de gemeenteraad en de Rekenkamer wordt geplaatst'. Waarbij de adviescommissie de Rekenkamer adviseert over hoe onderzoeken procesmatig het beste kunnen landen in de raad. Daarnaast kunnen de leden van de Rekenkamer een jaarlijks gesprek met fracties organiseren om te spreken over onderzoeksonderwerpen en het functioneren van de Rekenkamer.		In dit model kennen de gemeenteraadsleden en de leden van de rekenkamer-commissie elkaar. Organiseren van de ontmoeting en de dialoog tussen de rekenkamercommissie en de gemeenteraad is ten opzichte van de andere modellen niet ingewikkeld, maar moet desalniettemin wel georganiseerd worden/plaatsvinden.

COLOFON

Leden rekenkameronderzoek evaluatie- rapport 'Het gezag van de rekenkamer'

John van der Pauw *(voorzitter)*

Ramona Aukes *(vice-voorzitter)*

Rob van de Kamp *(lid rekenkamer)*

Erik Kunst *(lid rekenkamer)*

Erwin Prins *(lid rekenkamer)*

Barbara Miggelbrink-Duvivier *(secretaris rekenkamer)*

Contact

Raadsgriffie Almere, postbus 200, 1300 AE Almere

T 036-5399995

E raadsgriffie@almere.nl

Uitgave

Gemeente Almere

Maart 2018

Gebruik door derden van dit rapport, volledig of gedeel-
telijk, is toegestaan, mits sprake is van een duidelijke
bronvermelding.

